EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 21. 11. 2025
COM(2025) 719 final

2025/0373 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie zaujať v prípravnej komisii a na prvom zasadnutí konferencie zmluvných strán Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia, ktorým sa stanovuje pozícia, ktorá sa má v mene Únie zaujať na záverečnom zasadnutí prípravnej komisie a na prvom zasadnutí konferencie zmluvných strán dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci v súvislosti s plánovaným prijatím rokovacieho poriadku konferencie zmluvných strán, finančných pravidiel upravujúcich financovanie konferencie zmluvných strán, financovanie sekretariátu a všetkých pomocných orgánov a zavedenie finančného mechanizmu dohody do praxe.

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Dohoda v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci

Cieľom Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci (ďalej len „dohoda o BBNJ“) je lepšia ochrana a riadenie morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci. Tieto oblasti pokrývajú takmer dve tretiny svetového oceánu a približne 95 % jeho objemu a zahŕňajú šíre more a medzinárodnú oblasť morského dna. Dohoda o BBNJ sa týka najmä záležitostí súvisiacich s morskými genetickými zdrojmi vrátane otázok spoločného využívania prínosov, s opatreniami, ako sú nástroje riadenia na základe oblastí vrátane chránených morských oblastí, s posudzovaniami vplyvu na životné prostredie a s budovaním kapacít a prevodom morských technológií. Dohoda o BBNJ nadobudne platnosť 17. januára 2026. Európska únia je zmluvnou stranou tejto dohody.

Komisia viedla v rokoch 2016 až 2023 rokovania s cieľom uzavrieť dohodu o BBNJ na základe príslušných rozhodnutí Rady[1]. Konečné znenie dohody o BBNJ bolo prijaté 19. júna 2023 na medzivládnej konferencii venovanej morskej biodiverzite v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci[2]. EÚ dohodu o BBNJ podpísala 20. septembra 2023[3] a ratifikovala ju 28. mája 2025[4].

2.2. Konferencia zmluvných strán dohody o BBNJ

Konferencia zmluvných strán dohody o BBNJ (ďalej len „konferencia zmluvných strán“) je zriadená článkom 47 ods. 1 dohody o BBNJ. Článkom 47 ods. 2 sa stanovuje, že prvé zasadnutie konferencie zmluvných strán zvolá generálny tajomník Organizácie Spojených

---

[1] Prijaté Radou 22. marca 2016 (Ú. v. EÚ L 79, 30.3.2016, s. 32) a 19. marca 2018.

[2] Medzivládna konferencia o medzinárodnom právne záväznom nástroji podľa Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve na ochranu a udržateľné využívanie morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci.

[3] Rozhodnutie Rady (EÚ) 2023/1974 z 18. septembra 2023 o podpise Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 235, 25.9.2023, s. 1).

[4] Rozhodnutie Rady (EÚ) 2024/1830 zo 17. júna 2024 o uzavretí Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L, 2024/1830, 19.7.2024).

národov najneskôr do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody, t. j. do 17. januára 2027.

Podľa dohody o BBNJ môže byť konferencia zmluvných strán vyzvaná na prijatie aktov s právnymi účinkami.

Podľa článku 47 ods. 4 dohody o BBNJ konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí prijme konsenzom svoj rokovací poriadok (ďalej len „rokovací poriadok“) a finančné pravidlá upravujúce jej financovanie a financovanie sekretariátu a všetkých pomocných orgánov (ďalej len „finančné pravidlá“).

2.3. Prípravná komisia pre nadobudnutie platnosti Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci

Prípravná komisia pre nadobudnutie platnosti Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci (ďalej len „prípravná komisia“) bola zriadená Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov[5] na účely prípravy zvolania prvého zasadnutia konferencie zmluvných strán. Na záverečnom prvom zasadnutí prípravná komisia prijme rozhodnutia o všetkých odporúčaniach pre konferenciu zmluvných strán.

Prípravná komisia je otvorená pre všetky členské štáty OSN, členov špecializovaných agentúr a zmluvné strany Dohovoru OSN o morskom práve (UNCLOS). Rozhodnutia prípravnej komisie po 20. septembri 2025 prijímajú len štáty a organizácie regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré dohodu podpísali alebo ju ratifikovali, schválili, prijali alebo k nej pristúpili. Prípravná komisia v dobrej viere vyvinie všetko úsilie na dosiahnutie dohody o podstatných otázkach konsenzom[6]. Zanikne po skončení prvého zasadnutia konferencie zmluvných strán.

EÚ je zmluvnou stranou Dohovoru OSN o morskom práve[7] a ratifikovala dohodu o BBNJ. EÚ je teda stranou, ktorá sa zúčastňuje na činnosti prípravnej komisie.

Ďalšie zasadnutie prípravnej komisie je naplánované v čase od 23. marca do 3. apríla 2026.

2.4. Plánované akty prípravnej komisie a konferencie zmluvných strán

Prípravná komisia má na svojom záverečnom zasadnutí prijať odporúčanie pre konferenciu zmluvných strán dohody o BBNJ o rokovacom poriadku, finančných pravidlách a zavedení finančného mechanizmu do praxe. Konferencia zmluvných strán dohody o BBNJ na svojom prvom zasadnutí prijme svoj rokovací poriadok a finančné pravidlá upravujúce jej financovanie a financovanie sekretariátu a všetkých pomocných orgánov, ako aj rozhodnutia o zavedení finančného mechanizmu do praxe na základe odporúčaní prijatých prípravnou komisiou.

Rokovací poriadok sa má zaoberať frekvenciou, miestom, organizáciou a priebehom zasadnutí konferencie zmluvných strán, účasťou pozorovateľov, prípravou programov, zastupovaním a povereniami, zriadením a fungovaním predsedníctva, úlohou sekretariátu,

---

[5] Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 78/272 prijatá 24. apríla 2024 o Dohode v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci.

[6] Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 72/249 prijatá 24. decembra 2017 o medzinárodnom právne záväznom nástroji v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci, bod 17 (týkajúci sa prípravnej komisie stanovenej bodom 7 rezolúcie Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 78/272).

[7] Ú. v. ES L 179, 23.6.1998, s. 1.

úlohou vedúceho sekretariátu, hlasovaním a rozhodovaním, zmenami rokovacieho poriadku, zriaďovaním pomocných orgánov, osobitnými postupmi pre pomocné orgány podľa potreby, jazykovým režimom, pravidlami volieb, postupmi pri požadovaní poradných stanovísk od Medzinárodného tribunálu pre morské právo, mechanizmom spolupráce s príslušnými právnymi nástrojmi a rámcami a príslušnými globálnymi, regionálnymi, subregionálnymi a sektorovými orgánmi a všetkými ostatnými príslušnými pravidlami v súlade s dohodou. Rokovací poriadok ovplyvní spôsob prijímania rozhodnutí konferencie zmluvných strán.

Finančnými pravidlami sa stanovia pravidlá upravujúce financovanie konferencie zmluvných strán, jej sekretariátu a všetkých pomocných orgánov vrátane základu pre stanovený príspevok zmluvných strán a príspevok Únie do rozpočtu dohody, a tieto finančné pravidlá budú pre zmluvné strany dohody právne záväzné.

Zavedením finančného mechanizmu dohody zriadeného článkom 52 do praxe sa vymedzí, ako sa jednotlivé prvky finančného mechanizmu budú spájať a prispievať k zabezpečovaniu finančných zdrojov podľa dohody s cieľom pomôcť rozvojovým zmluvným štátom pri účinnom vykonávaní dohody.

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ ZAUJAŤ V MENE ÚNIE

S cieľom zabezpečiť riadne fungovanie dohody o BBNJ by EÚ mala podporiť rokovací poriadok, ktorým sa zabezpečí účinné, nákladovo efektívne, transparentné a riadne fungovanie a organizácia zasadnutí konferencie zmluvných strán a ktorý umožní plnú účasť Únie ako zmluvnej strany v súlade s dohodou o BBNJ.

S cieľom zabezpečiť správne financovanie dohody o BBNJ by EÚ mala podporovať finančné pravidlá a zavedenie finančného mechanizmu do praxe spôsobom, ktorým sa zavedie spravodlivý a transparentný proces reagujúci na okolnosti každej zmluvnej strany s cieľom zabezpečiť, aby každá zmluvná strana prispievala k finančnej udržateľnosti dohody o BBNJ a jej vykonávaniu spôsobom, ktorý je spravodlivý a v súlade s jej schopnosťami prispievať.

Prijatie rokovacieho poriadku a finančných pravidiel je potrebné na vykonávanie a fungovanie dohody o BBNJ.

4. PRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Procesnoprávny základ

4.1.1. Zásady

V článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa stanovujú rozhodnutia, ktorými sa „*určujú pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej dohody*“.

Pojem „*akty s právnymi účinkami*“ zahŕňa akty, ktoré majú právne účinky na základe pravidiel medzinárodného práva, ktorým sa riadi predmetný orgán. Zahŕňa aj nástroje, ktoré nemajú záväzný účinok podľa medzinárodného práva, ktoré však „*môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnej úpravy prijatej normotvorcom Únie*“[8].

[8] Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

4.1.2. Uplatnenie na tento prípad

Prípravná komisia je orgán zriadený Valným zhromaždením OSN. Konferencia zmluvných strán je orgán zriadený na základe dohody o BBNJ.

Na záverečnom zasadnutí prípravnej komisie sa prijmú rozhodnutia o odporúčaniach pre konferenciu zmluvných strán o rokovacom poriadku a o finančných pravidlách. Konferencia zmluvných strán má na svojom prvom zasadnutí prijať rokovací poriadok a finančné pravidlá založené na odporúčaniach prípravnej komisie. Akty, ktoré má prípravná komisia prijať na svojom záverečnom zasadnutí a konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí, predstavujú akty s právnymi účinkami.

Rokovací poriadok má právne účinky, pretože ovplyvňuje spôsob, akým sa prijímajú rozhodnutia konferencie zmluvných strán, ktoré budú záväzné podľa medzinárodného práva alebo ktoré môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnych predpisov EÚ.

Finančnými pravidlami sa určí základ pre príspevok Únie do rozpočtu dohody o BBNJ a tieto pravidlá budú záväzné podľa medzinárodného práva v súlade s článkom 52 dohody.

Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

4.2. Hmotnoprávny základ

4.2.1. Zásady

Hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu, v súvislosti s ktorým sa zaujíma pozícia v mene Únie. Ak pripravovaný akt sleduje dva ciele alebo obsahuje dve zložky a ak jeden z týchto cieľov alebo jednu z týchto zložiek možno určiť ako hlavnú, zatiaľ čo druhý cieľ alebo druhá zložka je len vedľajšia, rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ musí byť založené na jedinom hmotnoprávnom základe, a to na tom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka.

4.2.2. Uplatnenie na tento prípad

V súlade s článkom 191 a článkom 192 ods. 1 ZFEÚ sa od EÚ vyžaduje, aby prispela k dosiahnutiu týchto cieľov: udržiavanie, ochrana a zlepšovanie kvality životného prostredia; ochrana ľudského zdravia; rozvážne a racionálne využívanie prírodných zdrojov a podpora opatrení na medzinárodnej úrovni na riešenie regionálnych alebo celosvetových problémov životného prostredia, a to predovšetkým na boj proti zmene klímy.

Vzhľadom na ciele a hmotnoprávne ustanovenia dohody o BBNJ, ako aj na všetky uplatniteľné príslušné politiky EÚ z prístupu založeného na ťažisku vyplýva, že environmentálny právny základ predstavuje najvhodnejší hmotnoprávny základ navrhovaného rozhodnutia.

4.3. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mal byť článok 192 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

Toto rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ sa vzťahuje len na otázky procesnej povahy a nemení sa ním rozdelenie právomocí medzi Úniou a členskými štátmi v súvislosti so záležitosťami upravenými dohodou o BBNJ. Toto rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ sa netýka príspevkov členských štátov do rozpočtu dohody o BBNJ, za ktoré sú naďalej zodpovedné členské štáty.

5. VPLYV NA ROZPOČET

Dohodou o BBNJ sa vytvára špecializovaná inštitucionálna štruktúra. Tvorí ju sekretariát, vedecký a technický orgán, mechanizmus na výmenu informácií, výbor pre budovanie kapacít a prevod morskej technológie, výbor pre prístup a spoločné využívanie prínosov, finančný výbor a výbor pre dodržiavanie predpisov. Ako je stanovené v článku 52 ods. 2 dohody o BBNJ, tieto inštitúcie sa financujú zo stanovených príspevkov zmluvných strán na základe finančných pravidiel.

Finančné inštitucionálne náklady Európskej únie na vykonávanie dohody o BBNJ budú známe až po prvej konferencii zmluvných strán, na ktorej by sa mal schváliť prvý rozpočet dohody o BBNJ. Podľa článku 47 ods. 6 písm. e) dohody o BBNJ konferencia zmluvných strán prijíma rozpočet s frekvenciou a na finančné obdobie, ktoré určí.

Vykonávaním dohody o BBNJ okrem inštitucionálnych nákladov pravdepodobne vzniknú aj finančné potreby na budovanie kapacít v rozvojových krajinách a na pomoc pri prevode morskej technológie, ale napríklad aj na získavanie vedeckých poznatkov potrebných na vytváranie, monitorovanie a preskúmanie chránených morských oblastí. V článku 14 ods. 6 dohody o BBNJ sa stanovuje, že po nadobudnutí platnosti tejto dohody rozvinuté zmluvné strany na tento účel každoročne prispievajú do osobitného fondu uvedeného v článku 52 dohody o BBNJ sumou rovnajúcou sa 50 % stanoveného príspevku danej zmluvnej strany do rozpočtu prijatého konferenciou zmluvných strán podľa článku 47 ods. 6 písm. e) dohody o BBNJ. Takáto platba pokračuje až do rozhodnutia prijatého konferenciou zmluvných strán podľa článku 14 ods. 7 dohody o BBNJ. Potenciálne celkové náklady sa odhadnú podľa dohody o BBNJ v primeranom čase na základe zavedenia finančných mechanizmov dohody do praxe.

2025/0373 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie zaujať v prípravnej komisii a na prvom zasadnutí konferencie zmluvných strán Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1 v spojení s článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Na základe rozhodnutia Rady 98/392/ES[1] Európske spoločenstvo schválilo Dohovor Organizácie Spojených národov z 10. decembra 1982 o morskom práve a Dohodu z 28. júla 1994 o vykonávaní jeho časti XI.

(2) Únia Dohodu v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci (ďalej len „dohoda“) uzavrela na základe rozhodnutia Rady 2024/1830[2] a táto dohoda [nadobudne] platnosť 17. januára 2026.

(3) Konferencia zmluvných strán dohody (ďalej len „konferencia zmluvných strán“) bola zriadená článkom 47 ods. 1 dohody. Podľa článku 47 ods. 4 dohody má konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí konsenzom prijať svoj rokovací poriadok (ďalej len „rokovací poriadok“) a finančné pravidlá upravujúce jej financovanie a financovanie sekretariátu a všetkých pomocných orgánov (ďalej len „finančné pravidlá“).

(4) Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov svojou rezolúciou 78/272[3] prijatou 24. apríla 2024 rozhodlo o zriadení prípravnej komisie na prípravu nadobudnutia platnosti dohody a na prípravu zvolania prvého zasadnutia konferencie zmluvných strán dohody (ďalej len „prípravná komisia“), na záver ktorého prípravná komisia prestane existovať.

---

[1] Rozhodnutie Rady z 23. marca 1998 o uzatvorení Dohovoru Organizácie Spojených národov z 10. decembra 1982 o morskom práve a Dohody z 28. júla 1994 o vykonávaní jeho časti XI Európskym spoločenstvom (Ú. v. ES L 179, 23.6.1998, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1998/392/oj).

[2] Rozhodnutie Rady (EÚ) 2024/1830 zo 17. júna 2024 o uzavretí Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L, 2024/1830, 19.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1830/oj).

[3] Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov 78/272 prijatá 24. apríla 2024 o Dohode v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci.

(5) Podľa bodu 9 rezolúcie Valného zhromaždenia OSN má prípravná komisia na svojom záverečnom zasadnutí prijať rozhodnutia o odporúčaniach pre konferenciu zmluvných strán o rokovacom poriadku a o finančných pravidlách.

(6) Plánované akty prípravnej komisie a konferencie zmluvných strán budú mať právne účinky.

(7) Je preto potrebné stanoviť pozíciu, ktorá sa má v mene Únie zaujať na záverečnom zasadnutí prípravnej komisie a na prvom zasadnutí konferencie zmluvných strán. Na zabezpečenie riadneho fungovania dohody by Únia mala podporiť rokovací poriadok, ktorým sa zabezpečí účinné, nákladovo efektívne, transparentné a riadne fungovanie a organizácia zasadnutí konferencie zmluvných strán a ktorý umožní plnú účasť Únie ako zmluvnej strany v súlade s dohodou.

(8) S cieľom zabezpečiť správne financovanie fungovania a vykonávania dohody o BBNJ by EÚ mala podporiť prijatie finančných pravidiel a zavedenie do praxe finančného mechanizmu, ktorým sa zavedie spravodlivý a transparentný proces reagujúci na okolnosti každej zmluvnej strany s cieľom zabezpečiť, aby každá zmluvná strana prispievala k finančnej udržateľnosti dohody o BBNJ a jej vykonávaniu spôsobom, ktorý je spravodlivý a v súlade s jej schopnosťami prispievať. Zavedením finančného mechanizmu zriadeného Úniou do praxe by sa malo zabezpečiť aj poskytovanie pomoci rozvojovým zmluvným štátom pri ich úsilí o vykonávanie dohody,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozícia, ktorá sa má zaujať v mene Únie na záverečnom zasadnutí prípravnej komisie a na prvom zasadnutí konferencie zmluvných strán dohody, je takáto:

(1) Únia podporuje prijatie rokovacieho poriadku, ktorým sa zabezpečí účinné, nákladovo efektívne, transparentné a riadne fungovanie a organizácia zasadnutí konferencie zmluvných strán dohody a ktorý umožní plnú účasť Únie ako zmluvnej strany v súlade s dohodou.

(2) Únia podporuje prijatie finančných pravidiel a zavedenie do praxe finančného mechanizmu, ktorým sa zavedie spravodlivý a transparentný proces reagujúci na okolnosti každej zmluvnej strany s cieľom zabezpečiť, aby každá zmluvná strana prispievala k finančnej udržateľnosti dohody a jej vykonávaniu spôsobom, ktorý je spravodlivý a v súlade s jej schopnosťami prispievať, pričom sa finančným mechanizmom takisto zabezpečuje poskytovanie pomoci rozvojovým zmluvným štátom pri ich úsilí o vykonávanie dohody.

Článok 2

Menšie technické zmeny pozícií stanovených v súlade s týmto rozhodnutím, ktoré sú v súlade s pozíciou Únie stanovenou v článku 1 Dohovoru OSN o morskom práve, v dohode a v práve Únie, môže Únia schváliť bez ďalšieho rozhodnutia Rady.

Článok 3

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka